Урок№11

Тема:ЦИКЛИ У ВОКАЛЬНО-ХОРОВІЙ МУЗИЦІ.

Мета уроку :

Навчальна: продовжити знайомити учнів з образами, утіленими в музичних творах різних жанрів (музичний цикл); учити висловлювати свої особисті думки та враження з приводу музичних творів; поглибити знання учнів про творчість М. Мусоргського; закріпити розуміння учнями поняття вокальний цикл; мініатюра.

Розвивальна: формувати вміння виявляти спільне і відмінне у змісті та звучанні творів різних жанрів;

Виховна: прищеплювати учням зацікавленість ліричними й романтичними образами в музиці, естетичний смак,любов до рідного краю.

Музичний матеріал: «Лебідь», «Слон» К. Сен-Санса; П.Чайковський «Хороба ляльки»,»Марш дерев'яних солдатиків»,вокальний цикл «Дитяча»М.Мусоргського; «Веселкова «Муз.О.Жилінського,сл..О.Кононенко

Наочні посібники: портрети П. Чайковського, М. Мусоргського, К. Сен-Санса ,картки «Аналіз музичного твору»,ілюстрації до музичних творів.

Обладнання: ТЗН, фонохрестоматія.

Тип уроку: комбінований урок,урок-подорож.

ХІД УРОКУ

Учні входять до класу під музичний супровід К.Сен-Санс «Лебідь»

1ВСТУПНА ЧАСТИНА

Організаційний момент

Музичне вітання «Продзвонив дзвінок»

Всі сідайте тихо, діти, домовляймось не шуміти.

Руки гарно піднімати, чітко влад відповідати.

На уроці не дрімати, а знання мерщій хапати.

Тож гаразд, часу не гаєм і урок розпочинаймо.

У вас на столі смайлики. Перевіремо ваш настрій на початку уроку.

3 Мотивація навчальної діяльності

Учитель. Сьогодні я вам пропоную здійснити подорож в Країну Дитинство. У кожного композитора є музичні твори ,які написані про дітей і для дітей. До такої музики ми і звернемось на нашому уроці.

4 Актуалізація опорних знань

1 Зупинка «Ігрова»

Гра «Відгадай мелодію»

Послухайте фрагменти музичних творів, які ви вивчали у молодших класах.

- Чи впізнали ви музичні твори?
- Чи пригадуєте їх назви та авторів?

Слухання фрагментів п'єс П. Чайковського «Марш дерев'яних солдатиків», «Хвороба ляльки», К. Сен-Санса «Лебідь», «Слон»

- Кому призначені ці твори?
- Що об'єднує ці твори?

2. ОСНОВНА ЧАСТИНА . Розповідь учителя

Вокально-хорові та інструментальні твори композитори часто об'єднують у **цикли.** Щойно ми прослухали фрагменти з інструментального циклу Каміля Сен-Санса «Карнавал тварин», Петра Чайковського «Дитячий альбом».

Цикл складається з кількох частин- мініатюр, самостійних за формою, але контрастних за характером (передусім за темпом), пов'язаних єдиним ідейно-художнім задумом. Інколи частини циклу можуть виконуватися окремо.

Вокальний цикл- цикл романсів або пісень,об’єднаних однією ідеєю.

2 зупинка «В гості до композитора»

Отже, звернімося до вокального циклу «Дитяча» М. Мусоргського.

Модест Петрович Мусоргський (1839—1881) — російський композитор, член «Могутньої купки».

Модест Петрович Мусоргський народився 1839 року в сім'ї поміщика Псковської губернії, і перші його дитячі враження були пов'язані з селянським середовищем, із його побутом та піснями.

Із п'яти років Мусоргський почав займатися музикою.Професійної освіти не здобув і почав створювати музику ,як аматор(любитель).Навчався і працював у Петербурзі,служив військовим.

Він познайомився з молодими композиторами, членами балакиревського гуртка. Яскрава особистість М. Балакирева, його творчі мрії і прагнення полонили Мусоргського. У нього зміцнюється віра у своє композиторське покликання. За два роки Мусоргський подає у відставку — з тим, щоб цілком присвятити себе музичній творчості. Проте тяжке матеріальне становище змусило його незабаром знову вступити на службу.

У своїй творчості Мусоргський випробовував себе у різних жанрах: фортепіанних та оркестрових п'єсах, хорових творах, романсах тощо. 1874 року Мусоргський написав фортепіанну сюїту «Картинки з виставки».

Монументальні народно-історичні опери Мусоргського «Борис Годунов» і «Хованщина».

Творчість М. Мусоргського суттєво вплинула на розвиток світової та вітчизняної музичної культури. Під впливом його творів склався композиторський стиль багатьох відомих майстрів: К. Дебюссі, М. Равеля, І. Стравінського, С. Прокоф'єва, Д. Шостаковича.

Учитель. Тепер я пропоную вам перегрупуватися, об'єднавшись у групи

Учні об'єднуються у групи.

На картках є запитання на які ви маєте дати відповіді прослухавши музичні твори.

Розповідь учителя

— Дивовижна ця музика — «Дитяча» М. Мусоргского. Це не пісні й не романси; швидше — це вокальні сценки для одного або двох виконавців. Усього кілька сторінок нотного тексту, лічені хвилини звучання і простий сюжет: дитина розповідає про те, що її оточує і займає її думки. Але як художник тонко відчув трепетний світ дитячої душі!

Дитинство для Мусоргського було, мабуть, бажаним і незворотнім світом ідеальної гармонії. Він добре пам'ятав тепло і затишок свого будинку, співучий говір няні, звуки та кольори рідного міста Карева.

Нянька сердиться: «Спи, батечко, спи! Ато бука з'їсть!» «Розкажи, няню, про буку!» Няня спантеличена: казок про буку їй не доводилося й чути, букою лякають дітей, коли вони занадто розіграються та починають бешкетувати. Довго ще возиться нянька з неспокійним малюком, доки Модінька засне, нарешті, під її колискову пісню або казку. Перша пісенька так і називається: «З нянею».

Слухання музики

Слухання пісеньки «З нянею» з циклу «Дитяча» М. Мусоргського

Учитель. Друга пісенька — «У кутку» — це сценка сварки з нянею. Няня сердиться, кричить: «Ах ти пустуне! Клубок розмотав, прутки розгубив!.. У кут! У кут!» У відповідь — виправдання, жалібні та хникальні інтонації дитини, що переходять у скривджені: «Няня Модіньку образила, дарма в кут поставила; Модінька більше не любитиме свою няню, ось що!»

Слухання пісеньки «У кутку» з циклу «Дитяча» М. Мусоргського

Третя пісенька — «Жук» — зустріч із величезним і страшним жуком: «Жук злетів і вдарив мене у скроню, а потім сам звалився!»

Четверта пісенька — «З лялькою». Дівчинка заколисує ляльку Тяпу і співає їй колискову, часом покрикуючи сердито: «Тяпо, спати треба!»

«На сон прийдешній» — наївна дитяча молитва за здоров'я всіх рідних, близьких і далеких, а також приятелів по іграх. Згадуючи імена своїх друзів, дитина, забувши про неспішність молитви, називає всіх їх поспіхом.

Пісенька «Кіт Матрос» — історія про кота, який запустив лапу в клітку зі снігуром.

«Поїхав на паличці» — гра в конячки з пригодами.

«Дитячу» було видано 1873 року (в оформленні І. Рєпіна). Вона отримала широке визнання публіки. У листі В. Стасову Мусоргський пише: «У сім'ї милих Юрковських мене змусили показати діткам мою „Дитячу". І зраділи ж дітки, а вже матусі зовсім мене захвалили; те саме було зроблено в Херсоні в сім'ї Бошняків, і той самий ефект, те саме захоплення».

Вокально-хорова робота

Розспівування

Вправи на дихання Мі-я,Ма-а

Вправи на артикуляцію Мі,ме,мА ,мо,му

Чистомовки

Сі,сі,сі-будьте впевнені усі.

Уть,уть,уть-зимові місяці пройдуть

Не,не,не-сяє сонечко ясне

Іх,іх,іх-обігріє нас усіх.

З зупинка «Веселкова»

Розучування пісні Олександра Жилінського, на слова Олексія Кононенко» Веселкова»с.55-56

Ознайомлення з піснею,бесіда за її змістом

-Яке враження справила на тебе пісня?

-Подумай ,з якими почуттями до рідного краю створили її автори.

визначення характеру,розучування мелодії за окремими фразами.Визначення структури пісні.

Виконуючи пісню передайте власні почуття до своєї Батьківщини.

Робота над складними місцями у пісні.

Робота над диханням,дикцією.

Виконання під фонограму +

Виконання пісні «Хвостики-метелики»

3. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА. Підбиття підсумків уроку

Учитель. Скільки любові й ніжності ми відчуваємо у творах, які композитори присвятили дітям! Яскрава, захоплива, чарівна, казкова музика!

Бліцопитування

- До якого жанру належить «Дитяча» М. Мусоргського?
- Що таке цикл?
- Яка мініатюра з циклу «Дитяча» сподобалась найбільше?

Інтерактивна вправа «Мікрофон»

Продовжте речення:

- «Виявляється, що...»;
- «Сьогодні я дізнався...»;
- «Найцікавіше — це те, що...».

4. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Намалювати ілюстрації до дитячих музичних творів.

Учні виходять із класу під музичний супровід («Веселкова»О.Жилінського)